NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ THỨ 1602 MỖI SỐ: 0$02 NGÀY THỨ NĂM 20 JUILLET 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI:

Một năm.	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 90	6 $ 90	7 $ 50	6 $ 00	9 $ 00		
Các tỉnh về									
Các công-sở	»	18.00	8.00	8.00	9.00	9.00	»		
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.50	3.20	3.75	3.50	4.50		
Ba tháng.	1.50	1.75	1.75	1.60	1.90	1.65	2.25		
Một tháng.	0.50	0.60	0.60	0.60	0.65	0.60	0.75		

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: J. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN VINH
Rédacteur en chef: PHAN-HUY-LÔN
Administrateur gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptés à raison de 3 francs le centimètre de hauteur, sur 0 m 063 de large.
Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Per centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái vấn-đề Âu-trí-viên ở nước ta bây giờ

Ở nước ta bây giờ, ai là người có chút nhiệt huyết đối với nòi giống, đối với nước nhà, trông thấy cái tình cảnh hiện thời, dân-lực thì sản-nhuợc, dân-đức thì ô-hợ, dân-trí thì tối tăm, trăm nghiệp chưa được chấn-hưng, muốn nhà chưa được phú túc, mà chẳng lấy làm kinh tâm thiết mục, muốn tìm phương bổ-cứu, để mong có một ngày kia dân khôn nước thịnh, nhờ cái công dìu dắt của quí Bảo-hộ, mà bước lên con đường tiến hóa văn-minh. Than ôi! nước lấy người làm gốc; người không khôn không mạnh, thì nước lấy đâu mà thịnh mà giàu: mà muốn cho người mạnh người khôn, thì cái công-phu giáo dục ở lúc đồng-mông phải chu chí kỹ lưỡng lắm mới được: cái nguyên-nhân người minh sở-dĩ ngu nhược, thực bởi tự cái nền âu-trí giáo-dục không được hoàn toàn: nay muốn xây-tập cái nền âu-trí giáo-dục cho thật vững, để gây thành cái nhân-chủng khôn mạnh bằng người, thì cái chế-độ Âu-tự-viện ở các nước văn-minh tiến tiến bây giờ chính là cái khuôn mẫu ta phải phỏng theo mà bắt chước.

Song, phàm việc gì cũng vậy, ngôn luận vẫn không phải khó, mà thực-hành thật không dễ gì. Xưa nay công-hiến gì thiện-chính lương-pháp, ở nội đời trước, ở một chỗ khác, thật đã lắm cho được dân yêu nước trị, có cái thành-hiệu minh-bạch hiển-nhiên, mà về sau có nhẽ nước theo được mà làm; mà dù có làm hỏ để Jỉ thi-thố được cho thật hoàn-toàn khỏi tệ. Cổ nhân đã có nói: có phép mà không người thi phép không thể tự hành được, cái chế-độ Âu-trí-viên ở các nước văn-minh tiên tiến bây giờ, tuy thật đã hoàn-toàn chỉnh bị, nhưng muốn phỏng theo mà bắt-chước, không phải chỉ sao mấy bản chương-trình, biên mấy tập điều lệ mà đã xây đắp ngay được cái nền Âu-trí giáo dục ở một nước xưa nay trẻ con vẫn là thất giáo thất dưỡng, thậm chí cái tên Âu-trí-viên đó để có người trong lỗ tai cũng chưa từng nghe nói bao giờ. Phàm người thường chỉ cho họ vui hưởng lúc thành công thì được, mà không thể lo tính với họ lúc bằng-đầu; những việc sáng kiến còn lạ lỗ tai con mắt người ta, kẻ hãi dị thì nhiều, mà kẻ tán thành thì ít, kẻ làm cho hư việc thì có, mà kẻ giúp cho nên việc thì không; thức như cái vấn-đề Âu-trí-viên ở nước ta bây giờ, cũng là một việc sáng kiến cỗ kim chưa từng có; muốn làm cho có thành hiệu, bỏ mặc cho dân gian đành không được, mà trách vọng cả về chính phủ cũng không nên, nghiệm xem cái chế độ Âu-trí-viên thực hành được ở các nước văn-minh tiên tiến bây giờ, cũng toàn nhờ có những bậc nhân-nhân chí-sĩ tổ-chức ra những hội công-ích mà phát khởi, mà duy-trì, rồi nhờ có sức chính-phủ tán-trợ cho, dân-gian lạc ứng sau mà gây thành được cái công cuộc vĩ-đại ấy. Ở nước ta bây giờ, tình thế lại càng khó lắm, người còn hiềm, của còn kiệm, những sự-nghiệp công-cộng dân-gian toàn không ai quá vấn đến, một cái công-cuộc vĩ-đại như cái công-cuộc lập Âu-trí-viện, đem một cái chế-độ cực văn-minh hoàn-toàn chỉnh bị ở các nước Âu Mỹ là những nước người nhiều của lắm gặp mấy minh mà di-thực ở một xứ tình độ khai hóa còn âu-trí như xứ minh, nhận cái kỳ thác vừa phần hồn vừa phần xác của hàng mấy vạn đứa nhi-đồng, người bảo dục phải dùng đến hàng ngàn, tiền kinh-phí phải tiêu đến hàng vạn, phi mong về những bậc quan-thân hảo-phú trong nước có kiến thức, có tâm huyết, có thế lực, có vị vong, có tư-bản hợp nhau lại thành một cái đoàn thể rất to lớn, rất cùng cố, trên được chính phủ tin cậy, dưới được quốc-dân phục tùng, đem hết cái lòng công ích vì tổ-quốc, vì đồng bào, mà nhiệt tâm xướng suất, dinh lực chủ trương, thì cái công cuộc vĩ-đại đó làm sao mà xuất hiện ở xứ ta, tuần tự tiến hành, trông có ngày thành tựu được.

Hội « Khai-trí-tiến-đức » lập nên ở Hà-nội đã hơn ba năm nay, những bậc quan thân hảo-phú, văn học, trí thức trong nước họp nhau gần đủ mặt ở trong đó, cái mục-đích hội toàn lấy cái công ích của cả quốc-dân làm khuynh hướng, mà không phải để bành vực cái quyền lợi, để khoáng trương cái thế-lực riêng cho một đảng phái nào, thật là đủ cái tư-cách mà đảm đang cái công cuộc vĩ-đại ấy. Gần đây trong hội đã khởi lên cái vấn đề Âu trí viện; đến ngày 22 Juillet này, thì hội-đồng quản trị h i có mở ra một kỳ hội đồng để cùng trù định thỏa đáng về cái vấn-đề đó; nghe có đón quan Thống-sứ Bắc kỳ làm chủ tọa và có mời các qui-quan có chân hội-đồng bảo-trợ đến dự hội để thỉnh cầu cùng chính-phủ hết sức tán-trợ cho.

Ước ao rằng cái kết quả kỳ hội-nghị hôm ấy sẽ được viên-mãn thập phần, cái chế-độ Âu trí-viện ở các nước văn-minh tiên tiến bây giờ xuất hiện ở xứ ta mà được hoàn toàn vô tệ, thì thật là cái hạnh-phúc cho quốc dân ta vậy.

T. B

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 19 Juillet 1922

Cuộc hội-nghị Y-hoge

Ngày hôm thứ tư này tại Paris sẽ họp cuộc hội-nghị kỳ thứ mười về các bệnh dan tai.

Lễ viếng quan Toàn-quyền Van Vollenhoven

Ngày hôm thứ ba các quan chức bản xứ về thuộc địa Tây-phi-châu đã đến Long-pont (Aisne) đặt một cành hải liễu trên phần mộ quan cố Toàn-quyền Van Vollenhoven tử-trận ngày tháng Juillet 1918.

Cuộc hội-nghị tại Haye

Phái-bộ nước Nga có xin triệt quốc lại thương-nghị nữa, nên sáng hôm thứ ba, liệt-quốc đã cho phép phái-bộ ấy hội-nghị với hội-đồng tư-vấn, vì trong các hội đồng thì có bội đồng ấy là có tư-cách bàn về cái vấn-đề tài sản ở nước Nga. Nhưng các Đại-biểu nước Nga không ưng đến hội nghị riêng với hội-đồng ấy, vì như vậy thời hội-đồng đại-hội-nghị sẽ mất quyền đại-hội-đồng để bàn-nghị. Vậy chiều hôm thứ ba, hội-đồng đã bế-nghị để soạn bức thư phúc lại phái-bộ nước Nga.

Việc nước Hoa-kỳ

25.000 người thợ hỏa-xa đã tự ý đình-công, không có phép của liên-hiệp-hội.

Hải-cốt các linh thủy bị hại ở Athènes năm 1916

Tại Toulon đã làm lễ mai táng hải cốt của các linh-thủy bị hại ở Athènes trong năm 1916. Quan Hải quân thượng thư có đọc diễn văn rất là cảm-động.

Việc nước Ý

Ở bắc-cảng Triieste có đổ các nước tiền bạ rất nhiều. Đe điều ở đấy vỡ lở cả và nước trào ngập cả bến. 36 người bị bạ rất nhiều.

Việc nước Đức

Hai tên bành thích M. Rathenau trốn ở lâu Saalaab gần Posen bắt gần bị bắt thì tự tử.

Hội-đồng liệt-quốc đã bắt được ở trong rạ Stuttgart một kho 500 khẩu mai hoa.

Việc thám hiểm núi Everest

Ba viên thủ phái-bộ thám-hiểm núi Everest tới Londres có nói rằng công việc lên núi rất là khó khăn. Lên cao được độ sáu ngàn ba trăm thước, bàn-thờ-biển còn có 34 độ. Những đêm lạnh nhất cũng là 18 độ. Các viên ấy nói rằng có thể lên đến trên ngọn núi được, nhưng đường lên trên càng độc lắm, tất phải dùng cuốc để đào lấy việt mà đi.

Tướng-quân Dodds tạ thế

Tướng-quân Dodds tạ thế ở Paris. Năm nay 81 tuổi. Trước tướng-quân có dự vào những trận đánh Nam-kỳ và Bắc kỳ. Tướng-quân lại có dự vào cuộc đánh xứ Dahomey. Sau tướng-quân có sung chức Nguyên-soái Tổng-binh ở Đông-pháp và có chân trong Chiến-vụ thượng hội-đồng.

Quốc-trái Pháp : 3% 57 85 19.8 4/. 60,35 — 5/ 1915 1916 75. — 5%. 1920 89 85. — 6/. 1920 85,25.

Tây hành lược ký (1)

(Tiếp theo)

Ở đây các con đường lớn vẫn quét dọn, trời nước luôn, mà xe ngựa đông quá; nên cũng không xuể, bụi bay tự tung, đi ra một hồi đã thấy bụi đầy đầu đầy cổ, nhà ở không có mấy nhà có nhà tắm; ai muốn tắm lại phải mang quần áo vào nhà tắm cho thuê, mà nhà tắm cho thuê lại cũng không có mấy, mỗi phố có một vài nhà mà thôi, thiết tưởng đó cũng là một điều khuyết điểm cho sự vệ-sinh vậy.

Người ở đây ngoại giả người Pháp, còn người các nước đến ở ngụ nhiều lắm mà nhất là người Ý đại-lợi. Bọn người ngoại-quốc ấy đều đáy học hành, buôn-bán, mà nhất là làm phu làm thợ.

Đại-phàm những chỗ tư-chính, người ở lộn xộn, kẻ bẹ-lưu không sạch sẽ vì phí, cũng không lấy gì làm lạ.

Còn những bọng thượng-lưu, trung-lưu đều là tử-tế, phép tắc cả. Thấy mình người lạ, ai cũng nhường; hễ có bồi bàn đường-sá thì chỉ bảo tận nơi; người đường nhiều người thấy mình, thì tránh chỗ cho mà đi; trên xe điện thì nhèm chỗ cho mình ngồi; rồi có một người họ-lưu nói niềm nở nỏ đến mình, thì đã có mấy người yêu-ái mình, mà bảo rằng: đó là đứa ở họ, họ-lưu, khuyên mình đừng lấy làm giới ý, làm cho mình lại càng yên-mến hơn-phần.

Trong thành phố đi lại đông xe hơi, xe ngựa xe điện, chỗ nào có đỗ xe cũng đông. Trong các thứ xe, thì xe điện và xe autobus (thứ xe hơi thật to chở nhiều người chạy từng chuyến như xe điện vậy) là tiện nhất và rẻ nhất, nhưng phải cho quen đường, quen lối, thì mới khỏi lầm những chỗ lên xuống. Xe hơi có một hạng gọi là taximètres, có một cái máy, chạy bao nhiêu phút đồng hồ thì có chỉ số chạy ra chỉ số tiền là bao nhiêu; vì dụ như khi mới lên trong máy nhỉ chỉ 1f.00 (một quan), chạy một hồi nhảy lên chỉ số sau chỉ 11. thành ra 1f.50 (một quan rưỡi), một hồi nữa chỉ 1f.50 lại nhảy xuống, mà chỉ 2f 00 nhảy lên v. v.

Hễ xe chạy lâu bao nhiêu, thời số tiền nhảy lên càng nhiều bấy nhiêu.

Khi đến nơi, cứ nhìn trong gương cái máy ấy, ở trước xe là bao nhiêu tiền thì trả bấy nhiêu; không phải lôi thôi gì cả.

Các chàng xe nhà không có mặt, chỉ giả, thời nên mặc cả trước bấy đi, không thời bọn cầm máy xe hay bắt bí mà đòi một giá thái quá lắm. Nói đến đây lại sực nhớ đến mấy câu phú xe bên mình và ở Singapour cũng Colombo.

Tục bên này bất cứ đi xe, ăn cơm hay uống rượu v. v., giả tiền rồi thế nào cũng có cho người đánh xe, hay người bồi, thế ra một chút ngoại nữa, gọi là tiền uống nước (pour boire) (Các tửu quán lớn đông khách, thời bọn bồi bàn thường phải nạp tiền cho chủ-quán, mới được vào làm bồi, để khỏi cái lợi người ta cho ngoại đó như mình giả tiền rượu một quan, thời cho bọ một tiền v. v.)

Các hiệu buôn bán hàng hóa, đều có giá nhất định, cũng như các hiệu tây ở bên mình, mà cách chiêu khách thật là hiếm có, không kể những đồ nhỏ mọn tế-toái, cho đến những đồ bề bộn như trong, đèn treo trên cao, đồ cổ bầm, hỏi đến họ cũng treo cao lấy bất cứ nhẩy, để cái khác cho mà xem không vừa ý thì thôi, không mua cũng đặng, họ đồ bồ-hỏi hỏi mà vẫn cứ tươi cười vui vẻ không hề có nét mặt cau-có rằn, hay là buông lời nói gắt. Lỗ có bỏ quên những đồ mình mua ở trong hàng, cách bao nhiêu ngày trở lại, vẫn thấy gói nguyên đề sẵn cho mình trở lại lấy; đi ra đàng có đánh rơi đồ mà người tử tế bắt được thời họ mang tại sở Cảnh-sát cứ đến đó mà nói cho đúng, thời người ta giả lại cho ngay.

Đàng nào cũng vậy, giữa đàng đi cho ngựa xe đi, hai bên đàng có bờ lề, lát gạch sạch sẽ cho người đi bộ. Ai cũng cứ đi về phía tay mặt, nên những chỗ đông người đi, mà không có đụng nhau, lộn-xộn bao giờ.

Còn về giá cả sự ăn tiêu, từ ngày Âu-chiến đến nay, cái gì cũng đắt gấp ba gấp bốn cả. Đó là cái đại-lược của thành-phố Marseille, mà thiết tưởng những cách buôn bán làm ăn, thời các thành-phố khác của Đại-Pháp cũng giống như ở đây vậy.

Những người Thổ-trước phần nhiều xem ra có bần-hàn trang hèn. Người Annam ta cũng nên lấy cái thói tục buôn bán làm ăn thật thà ấy làm gương mà bắt chước.

Quà Mê-xin ngẫu vịnh

Quà Bột-ta-ích phòng hai ngáp,
Mê-xin cảnh tri cũng hay hay.
Đôi bên nhà ở đều dân Ý,
Một lối tàu đi thẳng nước Tây.
Địa hãm vừa yên non mới vững,
Điện non bỗn thấy khói dương bay.
Ra can n.ọi chống Trời xem thử.
Sét: đó bên tông ở mãi đây.

Ngẫu vịnh Mục xây phong cảnh

Phong cảnh phiên-hoa xứ Mạc-xây,
Đẹp vui đó hội lí nơi tây.
Một đoàn tàu lớn chầu rồng cột,
Trăm dặm lầu cao rợp đóa mây.
Gặp gỡ biết bao nơi giống lạ,
Ở ăn cũng lắm lễ văn hay,
Lâm-tuyền sẵn tỉnh thân mật,
Cố quốc bỗi hồi đa khổ khuây.
Phái-bộ Trung-kỳ lại cảo.

Cái tư'ờng-tình chiến-sự'

Ở TRUNG-HOA

Vừa rồi quân Phụng bị quân Trực đánh thua. Hai bên đánh nhau, những quân quan trọng yếu về đảng Phụng là Trương-cảnh-Hoè, Châu-Phẩn và Lương-triều-Bông; về đảng Trực thì đốc tư-lệnh-bộ ở Trác châu, Vương-thừa-Mân kiêm cả đường giữa và đường phía tây, Đông-chính-Quốc thì ở mặt trước chiến-huy, Ngô-bội-Phu thì ở mặt sau đốc chiến Ngô-bội-Phu dàng kế cho những quân nay nhược đánh nhau với quân Phụng lại Trường-tân-điếm; quân Phụng xuất toàn lực để chiến; quân Trực vừa đánh vừa lui, đến lúc thám được quân Phụng đến được đến gần bắt bèn đem đại đội đánh riết vào một quân Phụng; quân Phụng đạn được hết không thể chi trì được, Trương-cảnh-Hoè phải chạy về Phong-đái; quân Trực thừa thắng đuổi đến Phong-đái; quân Trực tàn loạn, sau quân Phụng lại gia tăng binh lực; Trương-tác-Lâm sửa soạn thân hành đốc chiến, quân Phụng do Lý-cảnh-Lâm thống xuất, từ Tiao-hải đi vòng tiến đánh quân Trực ở Đại-thành, bị quân Trực dàng kế mai phục địa-lôi, lại thua chạy về Thân-hải. Các đạo quân bại thoát rồi. Trương-tác-Lâm đóng ở Loan-châu, thu thập những quân tàn-dư để định đánh nữa, nhưng bị Tất-tiết-Bằng đem hạm-đội đóng chặn đường về, các tiền-thủ-sĩ về đảng Trực, ở vào đường cũng định thừa thế đón đánh; quân Phụng vì thế đành phải chịu thua.

Hai bên được thua đã quyết; đảng Phụng hoàn toàn thất thế, Lương-sĩ-Di có lệnh cách chức giao pháp-đình tra trị, hiện còn tại đảo; Tư-lệnh-bộ thống cũng lấy làm tự nguy, phải thông điện từ chức; Ngô-bội-Phu bèn khai hội-nghị ở Bảo-định, quyết nghị chiếu tập quốc-hội cũ, đòn Lê-nguyên-Hồng ra phục chức Tổng-thống, lễ chức hội tài giảm binh ngạch toàn quốc, để mưu thống nhất Nam Bắc, mà thành ra cơ cái chính cục ngày nay.

Sau đây xin thuật mấy tin về trung-tuần tháng nầy:

Việc Trực Phụng dình chiến

Hai bên đã ký giấy đình chiến được cùng họ lệnh triệt binh, bởi nhiên lại có tin phá liệt; vì đảng Trực chỉ thôi thúc đảng Phụng triệt binh, mà đảng Phụng yêu cầu đảng Trực phải triệt thoái các đồn binh lưu thủ, và ở chỗ Du-quan, hai bên vạch ra một cái địa-điểm xa cách bằng nhau để làm khu vực trung lập, đảng Trực lại không chịu nghe; nên hiện nay hai bên lại đình hoãn không chịu triệt binh nữa.

Việc Quảng đông

Tôn-đật-Tiên hiện ở tại Hoàng-phố công-viên, lập lại tổng-thống-phủ, dương chiêu tập quân đội để đánh về đánh Quảng-châu. Bốn tỉnh Điền (Vân-nam), Kiềm (Qui-châu), Xuyên (Tứ-xuyên), Tương (Hồ nam) cũng tỏ ý không thuận với Trần-quỳnh-Minh quyết giúp Tôn thắng-thống.

Việc Bắc phạt

Người Giang-tây xin với Lê-tổng-thống ấy Lý-liệt-Quân làm đốc quân tỉnh Chương (Giang-tây) triệt Thái-thành Huân đem quân đội về Bắc cho chóng định hòa việc. Ngô-bội-Phu không ưng cho Lý đốc tỉnh chương, định phái bốn sư-đoàn tiến tế cho Thái-thành-Huân.

Việc Bắc-kinh

Nhan-hoè-Khánh quyết ý từ chức tổng-lý Nội-các; Lê-nguyên-Hồng và Ngô-bội-Phu cố lưu Nhan tạm ở lại duy-trì các vụ, đến sau ngày 1er Août sẽ hay. Ngô-bội Phu vẫn còn đóng binh ở Thiên-tân, chưa về Lạc-dương nhưng công việc trong Kinh đều do Ngô thủ quyết; Ngô cố lôi-làm Đan vào làm bí-thư-trưởng phủ tổng-thống, chánh-phủ Bắc-kinh dương định đại tá khoản bồn vạn vạn đồng.

X.

LỜI ĐÀN BÀ

Một việc nghĩa chị em ta nên làm

Người ta ai có chút nhân-tâm đối với nhân-loại, đã từng thấy những trẻ con bơ vơ, nghèo nàn, không có chỗ nương thân, chẳng cứ nước nào, giống nòi, đồng lòng thương xót chúng bỏ-thí ít nhiều để mà trợ khẩu.

Nhưng cho chúng được một vài bữa, đến bữa sau không có chỉ độ-thực thì chúng lại phải lang thang đầu đường xó chợ, mến mảo cầu người cứu giúp, thì chẳng ấy được đáng thương!

Bởi thế nên các nước văn-minh Âu-Mỹ đều dựng lên các hội để cứu trợ kẻ tàn tật, lập hội bảo-cô để nuôi dạy những trẻ con vô thừa nhận. Các việc công đức ấy, phần nhiều khởi-xướng lên bởi các bà có bằng-cấm, bằng-sắn. Tấm lòng phúc đức ấy thật được qui hóa vô ngần! Mà không những các bà có lòng ái-đối với người trong nước; dẫu đối với nước người mà các bà có từng mục-kích thấy sự khổ sở của nhân-loại thì cha bà cũng đem lòng cứu độ.

Còn các bà nước ta phần nhiều cũng sẵn có tính chất nhân-từ, thương-thiện, hay làm các việc phúc đức. Nhưng các việc phúc đức ấy cũng không ngoài cái chương-trình như lập chùa, tô tượng, đúc chuông, làm cầu, đắp đường, để cầu lấy âm đức về sau cho con cháu. Hoặc cũng có năm đói kém, những nhà có bằng-sắn lại có bằng-tâm cũng đem tiền, đem gạo, bố thí cho kẻ khốn cùng, hay nuôi những trẻ nghèo đói không chỗ nương thân.

Lại như khi có việc Âu-chiến, mà mở ra các cuộc quyên tiền làm phúc như "cuộc bán mề-đay sáng (75) các bà rủ lưu ta thật đã tận tâm, tận lực.

Bởi thế nên ở Hà thành ta cũng đương sáng lập một hội Bảo-trợ cho trẻ con An-nam vô thừa nhận, mà người sáng lên lại là một bà người qui quốc và một bà An-nam ta.

Chủ-nghĩa hội này các bà dựng lên, trước là có lòng bác-ái đối với nhân-quần, sau là dìu dắt được một phần không đoạn trẻ con ta khỏi sự đương ở chỗ tối tăm mà mai mai được hưởng chút ánh sáng mặt trời. Hội Bảo-trợ trẻ con An-nam vô thừa nhận là một hội phúc, có ý-kiến bao-hàm to tát, dụng lên quyên tiền làm nhà hội để dưỡng-dục các trẻ con không chỗ nương thân, khỏi sớ, gầy dựng cho những con có nghề, có nghiệp, sau này có thể gánh vác một phần trách-nhiệm trong xã-hội, không đến nỗi suốt đời dây dọa thành con người vô gia-cư, vô nghề nghiệp.

Po Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) cặng Huỳnh Chiếu Đường, Q. Nhứ Sách Xưa Quán Ven Đường
The Profilms của Cornell

Đã là một hội mới sáng kiến lên, thì công việc lúc đầu sao cũng phải có đôi chút bỡ bộn khó khăn, nhất là về đường vật chất.

Vậy bọn mình nên cùng nhau vào hội, để công cuộc phúc đức ấy cho chóng đạt tới mục đích.

Nào ai là người nghĩa-hiệp nên chung nhau cố sức vun đắp nền hội cho chóng có hiệu quả hoàn toàn!

Nào ai là người có hằng-sản nên đem tâm vào hội này thật là phúc-đẳng hà-sa!

Nào ai là người có hằng-tâm nên khích khuyến lẫn nhau, kẻ ít người nhiều nhiều làm phúc, ít làm duyên, cho hội có cơ phát đạt!

Nào ai là người cầu phúc cầu con, nên ra tâm gắp gắp vào việc này thì bằng mấy mươi làm các việc khác!

Kia xem các bậc nữ-hiệp các nước văn-minh, nước ta cũng có một đôi bà như bà Trần-thị-Thọ, hễ thấy việc gì công ích đối với nhân-quần thì các bà nẵng hái tán thành ngay.

Ước mong rằng chị em ta ai có lòng bác ái, có dạ công-tâm nên cùng nhau nết sức nô-nức, cổ động cho chủ-nghĩa ái-chủng kia, thì lo gì việc khó khăn ấy chẳng có ngày nên cơ sở vững vàng để chứng rằng chị em bọn nữ-giới ta vẫn sẵn lòng công đức làm việc nghĩa đối với chủng-tộc, đối với nhân quần, không thẹn cùng các bậc nữ-lưu các nước.

N-G-T. Kim-Khanh.

Bảo-tồn Không-học

Dịch sách LUẬN-NGỮ

Loại thứ III

Nói về học-vấn

(Tiếp theo)

77. Tử-Hạ viết: Bạch công cư tử dĩ thành kỳ sự. Quân-tử học dĩ chi kỳ đạo.

(Xem trong bộ Tử thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Tử-Trương từ 33).

DỊCH NGHĨA — Ông Tử-Hạ nói: Trăm thợ ở phố đã làm thành nghề; người quân-tử siêng học để biết hết đạo.

78. Tử-Hạ viết: Sĩ nhi ưu tắc học; học nhi ưu tắc sĩ.

(Xem trong bộ Tử thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Tử-Trương từ 34).

DỊCH NGHĨA. — Ông Tử-Hạ nói: Làm quan mà có sức thừa thì nên học thêm để bổ cái trí thức làm quan. Học mà có sức thừa thì nên ra làm quan để thực nghiệm những điều sở-học.

79. Vệ Công-tôn-Triệu vấn ư Tử-Công viết: Trọng-Ni yên học? Tử-Công viết: Văn, Vũ chi đạo vị truỵ ư địa, tại nhân: hiền giả thức kỳ đại giả; bất hiền giả thức kỳ tiểu giả: mạc bất hữu Văn Vũ chi đạo yên. Phu-tử yên bất học nhi diệc hà thường sư chi hữu.

(Xem trong bộ Tử-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Tử-Trương từ 35).

DỊCH NGHĨA. — Người Công-tôn-Triệu là quan Đại-phu nước Vệ hỏi ông Tử-Công rằng: Ông Trọng-Ni (tên hay đức Không-tử) học đâu mà được như thế? Ông Tử-Công trả lời rằng: Đạo thống vua Văn vua Vũ chưa nát mất ở dưới đất, còn lưu-truyền ở người ta: người hiền thì ghi nhớ được điều lớn, người không hiền thì ghi nhớ được điều nhỏ, không ai là không có đạo vua Văn vua Vũ. Thầy tôi không ở chỗ nào, thường gặp người nào mà không học, mà cũng có thường lấy ai làm thầy đâu.

Loại thứ IV

Nói về nhân-nghĩa đạo-đức

80. Tử viết: Xảo ngôn lệnh sắc, tiển hĩ nhân.

(Xem trong bộ Tử thư chính văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Học-nhi tử 1.)

DỊCH NGHĨA Đức Khổng-tử dạy rằng: Kẻ nào nói khéo siểm nịnh, mặt khéo xu mi, hẳn là người ấy ít có lòng nhân vậy.

81. Tử viết: Ly nhân vi mỹ. Trạch bất xử nhân, yên đắc trí.

(Xem trong bộ Tử-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Lý-nhân từ 8).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử dạy rằng: Trong làng có thói nhân-hậu là làng tốt; không chọn được nơi có người nhân mà ở, sao gọi là khôn.

82. Tử viết: Bất nhân giả bất khả dĩ cửu xử ước, bất khả dĩ trường xử lạc. Nhân giả an nhân. Trí giả lợi nhân.

(Xem trong bộ Tử-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Lý-nhân từ 8).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử nói: Người bất nhân gặp phải cảnh cùng-quẫn thì bất cố liêm sỉ mà làm càn, không có thể ở lâu được, gặp cảnh yên vui thì sinh ra kiêu xa mà thêm lỗi, cũng không có thể ở lâu được. Người nhân thì chỉ lấy làm nhân là yên; người trí thì chỉ lấy làm nhân là lợi: cảnh vui cảnh khổ đều không hề động lòng được người ta.

83. Tử viết: Duy nhân giả năng hiếu nhân năng ố nhân.

(Xem trong bộ Tử-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Lý-nhân từ 8).

DỊCH NGHĨA Đức Khổng-tử nói: Chỉ có người nhân trong lòng công-chính, yêu người ghét người nào không sai lầm.

(Con nữa) D.-B.-T.

VĂN UYỂN

Khuê oán

Lác cành khăng quặp kêu ra rả,
Tấm sự nầy biết nỗ càng e ?
Giận duyên thời lại trách trời,
Vì dâu nên nỗi để người họp tan. . . ? !
Buồn ngẫm cảnh chừa chan hạt lệ,
Buồn trong mây, mây rẽ đôi nơi;
Buồn trông dòng nước đầy vơi,
Càng trông, cảnh lại như khơi lòng rầu;
Kể sao xiết muôn sầu nghìn não;
Việc nữ công pạp đạo bỏ-bê chăm.
Người buồn thơ cũng bỏ-bê ngâm,
Càng đàn biếng gẩy, tiếng cầm ít ỏng nghe
Hỏi Nguyệt-lão có chi ra thế ?
Sợi tơ hồng sao lẽ làm đơi ?
Vẫn-vơ chạ-ạ dọ thiếp khé người,
Khó ngoài mối phải ý lời càng ai.
Vì xem biết duyên trời đã đặt,
Đem thân nầy xin pạt cho qua.

Trăm năm trong cõi người ta,
Từ sinh chữ ấy ai mà khác ai ?
Con tạo hóa trêu người chẳng nhỏ
Ke thế nầy có khỏi hay không ?
Thăng ngày thêm nhạt sẻ hồng,
Bất bao mau lại được trường xuân.
Càng ngẫm nghĩ thêm phần phiền não,
Tiếng quyên kêu như dạo tâm can.
Trách thay con tạo đa đoan...!

Á-vân Đỗ-x.-Mai.

Mất nói

Tặng bạn người tỉnh Yên-lạc Mước

Đường đi Yên-lạc kẻ gần,
Bai hồng trước mất mấy Tân đâu xa.
Hữu tình ta lại với ta,
Lợ quen biết mới gọi là tri âm.

* * *

Bốn phương non nước,
Hẹn Lũng-tây chẳng trước thì sau,
Vó xe trông thấy gần nhau,
Rồi ra cũng đến đâu là hẹn cả.
Buồn tường lúc đề bài thương mại,
Tay cầm tay là chả nệ chân rơi.
Chữ đồng thanh tương ứng mấy người
Có yên nhau xin nhớ lấy nhớ nhau.
Ấy kia ai khi vui khi khóc lại khi sầu
Họa càng ta khác Bạch đầu nâng họ

Trúc (1)

Nghiêm pha nhớ cảnh Yên lạc (2).
Nêu biên, Đông-trần-Phát.

(1) Trúc vấn quân.
(2) Ông Thiều nghiêm-Phu đời Tống có đặt tên cái nhà ở là Yên lạc-oa.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 20 Juillet này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 0 f. 55.

Tại phòng Canh-nông. — Các hội-viên phòng canh-nông hôm mai sẽ nộp để bàn lấy một tòa trị-sự. Kỳ hội-đồng ấy quan Toẩng-sứ sẽ đến dự hội và ngài sẽ đọc một bài diễn-thuyết.

Quan Toàn-quyền Long tại Haiphong. — Ngày hôm thứ bảy này, ngài Đại-diện và thượng-đẳng học ở Marseille sẽ làm lễ nghênh-tiếp quan Toàn-quyền Long. Quan Toàn-quyền Long sẽ đọc một bài diễn-thuyết.

Quan Toàn-quyền tại Quảng-châu-loan. — Quan quyền toàn-quyền ở Quảng-châu-loan đã tới Fort-Bayard chiều hôm qua lúc 14 giờ. Ngài vượt bể rất là bình yên.

Hội-đồng thành-phố. — Vào khoảng hạ-tuần tháng sau thì hội-đồng thành phố sẽ họp kỳ thứ ba trong năm 1922.

Tuyển học-sinh vào trường thuốc ngoại-quốc bình. — Đến ngày 10 Septembre 1922 tại Hanoi và Saigon sẽ mở một kỳ thi tuyển học sinh vào trường Thuốc, ban thầy thuốc ngoại bình.

Những học-sinh đỗ bằng tốt nghiệp ở ban ấy thì sẽ được bổ làm trợ tá thầy thuốc bình ngoại bản xứ (aide médecin militaire indigène).

Số học-sinh lấy vào ban ấy định là 15 người. Các học-sinh ở Trung Bắc-kỳ thì phải gửi đơn đến quan chánh sở Y-tế Hanoi (Directeur du service de Santé) trước ngày 15 Août và học-sinh ở Nam kỳ, Cao-mên và Ai-lao thì phải gửi đến quan chánh sở Y-tế Nam kỳ.

Một giải thưởng văn. — Các bạn làng văn muốn biết thể-lệ thế nào, xin xem trang thứ ba.

Tượng-lệ việc dùng cày máy.

Báo *France Indochine* có đăng rằng:

« Trước khi bản báo có đăng rằng ở phủ Thống-sứ đang thảo một tờ nghị định và hỏi ý kiến phòng Canh-nông để đặt ra một khoản tiền thưởng cho những nhà đứng cày máy. Cứ như lệ ấy thì những nhà canh nông nào dùng máy mà có các quan Công-sứ tỉnh tư thưởng cho thì sẽ có một hội-đồng chuyên môn xét rõi phát thưởng.

Có nhiều nhà canh nông Annam hỏi bản báo rằng cái lệ ấy có thi hành cho người Annam không hay là chỉ riêng cho các nhà đồn điền Tây mà thôi. Cứ như bản dự thảo nghị định mà bản báo đã được xem ấy thì hình như không có phân biệt ra người Tây hay người Nam, và không có lẽ cho một hạng người nào mà lại không cho hạng người khác được. nhất là Annam lại là người biết dùng máy lắm.

Tiền đồng — Ca-hi công-ti ở Haiphong từ lúc làm tiền-đồng cho đến ngày 13 Juillet đã tải đi các tỉnh cả thảy được 132.572.000 đồng là 662.860 đồng bạc.

Ngạch quan lại. — M. Trần-tán-Bình, hàm Quang-lộc tự thiếu-khanh (4-2) ân-sát hạng nhì tỉnh Hà-nam được lên ân-sát hạng nhất và thăng Hồng-lô tự khanh kể từ ngày 1er Juillet 1921.

Quan Đốc-tơ Bicoman

Y-khoa Tiến-sĩ

Chuyên trị về các thứ bệnh:

Hộ sinh, chứng bệnh đàn-bà cùng con-gái, các chứng sài trẻ con. Bệnh đau mắt, bệnh giang-mai và bệnh ngoài da cùng nhiều các thứ bệnh khác, vân vân..

Phòng khám bệnh ở gần cuối phố Gia-long số nhà 33. Bắt đầu từ 1 giờ đến 4 giờ chiều. Ông nói số 314.

2047

Việc hỏa-tai ở chợ Đuổi. — Số tiền của các nhà từ-thiện đã gửi đến:

Số thứ mười:

Quan Toẩn-phủ Thái-bình	
Trần Đại-nhân	15 p. 00
Ông Đinh. Hàn-lâm đãi-chiếu chủ rượu.....	15 00
Ông Nguyễn-trí-Phú nghị-viên, Hàn lâm điển-bộ...	15 00
Bà Đốc-đốc Trần-Á. Lượng	5 00
Quan Phủ Tiên hưng.....	5 00
Quan Huyện Tuyy-anh.....	3 00
Quan Tuần Trạch.....	1 00
Ông thông Ấn.....	1 00
Ông phán Duyên.....	2 00
Ông Đặng-đình-Trác Hàn-lâm đãi-chiếu.....	5 00
Ông Nghiêm-lập-Kỳ đại-lý công-ty dầu A-lê-á.....	3 00
Ông cửu Long buôn bán..	1 00
Ông cả Xương, buôn bán..	3 00
Ông phán Trung buôn bán	3 00
Hiệu Đức-hợp.....	3 00
Hiệu Quảng-hưng-xương...	1 00
Hiệu Phú-thường.....	1 00
Hiệu Lý-thái.....	1 00
Cô kỳ Phúc.....	1 00
Bà nghị Mai.....	3 00
Bà Án Trần-gia-Ru.....	3 00
Ông làng Nhung.....	1 00
Quan Huyện Duyên-hà....	3 00
Quan Huyện Phụ-dực....	3 00
Ông quản Chiểu.....	2 00
Quan Huyện Thư-trì.....	3 00
Quan Huyện Vũ-tiên.....	3 00
Quan Thương-tá Trần đại-nhân.....	5 00
Quan Huyện Tiên-hải.....	3 00
Quan Huyện Hưng-nhân..	3 00
Quan Huyện Đông-quan ..	3 00
Một bà không biên tên....	5 00
Ông Hà-duy-Vân, nghị viên	1 00
Ông Phạm-văn-Nam.....	1 00
Quan Phủ Thái-ninh.....	5 00
Ông phán Huệ, Điền-chủ...	2 00
Ông Hà-tư-Tuấn, phó-quản sở Cảnh-sát.....	1 00
Ông Trần-v-Hiền, Điền-chủ	1 00
Ông cửa Cương, buôn bán.	2 00
Ông Nguyễn - thọ - Thuần, đội Cảnh-sát	1 00
Bà đỏ Nhỡ, ở phố huyện Đông-quan.....	1 00
Quan Phủ Kiến-xương....	5 00
Ông Vũ - Đại, hậu - tuyển Tri-huyện	2 00
Một vị qui-quan ẩn danh...	2 00
Ông Dược lục sự tại tòa Án tỉnh Thái-bình.....	2 00
Ông Đàm thư ký Giấy-thép	1 00
Ông cả Cây bán hàng giấy	0 50
Ông Tiếc, báo - chế nhà thương.....	2 00
Một vị qui-quan ẩn danh..	5 00
Ông cửu-phẩm Ng-hữu-Bản	3 00
Ông Ng-v-Cơ, chủ Giấy-thép	2 00
Quan tham Tuất	15 00
Ông Trần-văn-Phúc, thông-quan tòa Sứ.....	2 00
Ông Chu-văn-Lý —	1 00
Ông Nguyễn-như Kim —	1 00
Ông Nguyễn-văn-Tinh —	1 00
Ông Dực văn Tăng —	1 00
Quan tham lá Ng-trọng-Tấn	2 00
Ông Hoàng cao-Khiết, ký-lục tòa Sứ.....	1 00
Ông Trần k.nh-Nam —	1 00
Bà phán Xứng.....	2 00
Quan Huyện Quỳnh-côi....	3 00
Bà cả Nẫm.....	2 00
Ông Trần-đình-Hóe, nghị-viên.....	5 00
Cộng (1)...	203 p. 50
Trừ tiền cước măng-đa...	1 11
Còn lại.....	202 p. 39
Cộng số 1,2,3,4,5,6,7,8 và 9..	652 p. 40
Tổng cộng.....	854 p. 79

Bản quán xin thay lời các nhà bị nạn cảm tạ các nhà từ thiện đã gửi tiền đến. Số tiền ấy bản quán sẽ để trình quan Đốc-lý để phân phát cho các nhà bị nạn.

* * *

Bản-quán tiếp được tờ sau này tường nên đăng báo:

« Nay tôi nghe thấy quan trên ra nghị-định rằng: những gia-chủ nào bỏa hoang ở phố chợ Đuổi, đều phải làm nhà cạch, và nhà thượng-thọ bị hư (forchies). Song đều phải về kiểu cả.

Nên tôi có lòng nhiệt-thành về việc đó. Vậy ông bá nào ở nơi hỏa-hoạn vừa rồi có làm nhà phải cần về kiểu thì xin mời lại nhà nói chuyện cách-thức ý muốn làm thế nào, tôi xin hết lòng giúp không lấy tiền.

Nguyễn-văn-Lộc
Rue Goussard n° 132

(1) Cái số nầy cộng được 203 p. 50 trừ 1 p. 11 tiền cước gửi mandat ở Thái bình lên, là do M. Trần đình-Hóe, Bắc kỳ nghị viên, đại biểu tỉnh Thái-bình bản quán phòng sự, chuyển cho bản-quán

Ái tín. — Bản-quán được tin buồn rằng lệnh-ái ông Lê-đình-Thị là phán-sự Tòa Kiểm sát Tài-chính Đông-pháp tạ thế hồi 12 giờ hôm qua; 11 giờ trưa hôm nay an-táng tại vườn Thánh phủ bàng Cỏ.

Lời cảm ơn. — Chúng tôi xin có lời cảm ơn các ông các bà có lòng thân ái, gửi giấy chia buồn và đi đưa đám con gái nhỏ tôi hồi 11 giờ trưa hôm nay.

Có điều gì sơ suất xin các ông các bà miễn thứ cho.

Lê-đình-Thị
Đông gia quyến đẳng bái tạ

Trường Thể dục. Quan cai-trị Hückel đã gửi cho trường Thể-dục các sách và các đồ mỹ-xảo để thưởng cho học-sinh trường. Vậy cứ như lời ngài đã dặn trong thư thì các ông giáo-sư trường đã khảo cẩn-thận học-sinh để chọn lấy những cậu đáng được thưởng.

Những học-sinh thì về các môn tập thể-thao mà giỏi nhất thì đăng tên sau nầy, trường cũng là một dịp để khuyến-khích thiếu niên về vẫn-đề thể-dục.

Học-sinh từ 16 đến 20 tuổi

Thi nhảy
Sait en longueur avec élan

1. Hàn huy-Định	4 mètres	75
2. Nguyễn-đình-Nhuận.	4	70
3. Nguyễn-văn-Khiêm.	4	65
4. Lê-văn-San	4	60

Sant en hauteur avec élan

1. Nguyễn-đình-Nhuận.	1 mètre	45
2. Hàn-huy-Định.	1	40
3. Nguyễn-văn-Lộc.	1	40
4. Nguyễn văn Khiêm.	1	35

Sant à la perche

1. Hàn-huy-Định.	2 mètres	20
2. Nguyễn-văn-Khiêm.	2	00
3. Nguyễn đình-Nhuận.	2	00
4. Lê-văn-San.	1	90

Sant en longueur sans élan

1. Nguyễn đình-Nhuận.	2 mètres	60
2. Nguyễn-văn-Lộc.	2	50
3. Hàn-huy-định.	2	45
4. Nguyễn-văn-Khiêm.	2	35

Sant en hauteur sans élan

1. Hàn-huy-định.	1 mètre	25
2. Nguyễn-văn-Khiêm.	1	20
3. Trịnh-đình-Bảo.	1	15
4. Nguyễn-đình Nhuận.	1	05

Lever du poids de 30 kilos

1. Trịnh-đình-Bảo.	12 fois	
2. Hàn-huy-Định	10 fois	
3. Lê-văn San.	10 fois	
4. Nguyễn-đình-Nhuận.	6 fois	

Thi chạy 100 mètres

1. Ng.-đình-Nhuận.	0 minute	13"
2. Ng. văn-Hà.	0	13"2/5
3. Ng-văn-Lộc.	0	14"
4 Hàn huy-Định.	0	16"2/5

Thi chạy 400 mètres

1. Ng.-đình-Nhuận.	0 minute	54"
2. Hàn huy Định.	1	00
3. Ng.-văn-Gương.	1	01"
4. Ng.-văn-Lộc.	1	04"

Thi chạy 1.000 mètres

1. Ng.-đình-Nhuận.	3 minutes	11"
2. Lê-văn-San.	3	14"
3. Trịnh-đình-Bảo.	3	20
4. Hàn-huy-Định.	3	30

Học sinh từ 10 đến 13 tuổi

Thi nhảy
Sant en longueur avec élan

1. Huấn.	3 mètres	65
2. Ân.	3	60
3. Phương.	3	45
4 Lập.	3	10

(Xem trang thứ ba, cột thứ ba).

No 74

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả: ALEXANDRE DUMAS
Dịch-giả: NGUYỄN-HẢI

Chỗ quán cái chão, rồi lui ra, *Đạt-ta-nhan* nói:

— Ba-tọ, ta cứ việc đi thiên sơn vạn thủy, làm nẽ-nhàng thế-đoạn động địa kinh thiên, cố khắc tên vào đá hoặc vào đồng, bằng những mẩu gươm rẫu rồi! Tuy vậy cũng vẫn có thứ cường lại được rẫu bóa, dễ quên hơn sắt, hơn đá hơn thau. Ấy là cái óc già của tên chủ quán buôn bán làm nên giàu có; nó không nhớ em! Nếu phải em, thì mẫu là em nhớ nó.

***A-tốt* mỉm cười, bóc thư ra xem rồi nói rằng:**

— A, nay! Một phong thư của *Barry*!

***Đạt-ta-nhan* rằng:**

— Ồ! Ồ! Đọc đi, anh, đọc đi, trong thư bẩn có tin gì mới lạ.

***Bộ-tố* lấy dầu rồi đọc rằng:**

Bá-tước tôn-ông nhã-giám. Hoàng-thượng ta sẽ vì không trông thấy đại-nhân theo long giá vào kinh trong buổi hôm nay. Vậy Hoàng-thượng truyền cho em ngay-lập-tức đại-nhân vào triều, và nhiệm lại cho đại-nhân nhớ đến Hoàng-thượng. Ngày chiều hôm nay, Hoàng-thượng chờ đợi đại-nhân tại điện *Thánh Điểm-sơ*, vào hồi 9 giờ đến 11 giờ. Ngài-ng là kẻ tôi tớ rất bèn mọn của đại-nhân, xin kính chúc đại-nhân vạn phúc.

Ký tên *Ba-ry*. »

***A-tốt* nói rằng:**

***Đạt-ta-nhan* hiền-đệ coi đó, ta chớ nên vì lòng những bậc vua chúa mà thất-vọng.**

***Đạt-ta-nhan* đáp:**

— Anh đừng nên thất vọng, anh nói vậy là rất phải.

***A-tốt* không nhẵng quên cái giọng cay đắng của bạn, mới trả lời rằng:**

Ô! Hiền-đệ ơi, ta xin cam lỗi! Có lẽ ta vô tình mà làm mất người bạn quí nhất của ta đó chăng?

— Anh nói dại, anh *A-tố* ạ. Em xin đưa anh đến tận cửa điện, như vậy em cũng được đi chơi giải trí tí nhiều.

— Hiền-đệ sẽ cùng vào với ta, hiền-đệ ạ, ta muốn tâu với Hoàng-thượng.

***Đạt-ta-nhan* trả lời có giọng khẳng khái chặn thật lý thường:**

— Thôi đi nhé! Vì nếu có điều gì bèn mạt hoa là đi ăn rải lấy, ấy là nhờ kẻ khác đi xin bộ. Thôi, đi đi anh, đi chơi chốc là vui vẻ lắm: em muốn rằng lúc đi qua em chỉ cho anh xem cái nhà của *Môn-cơ* tướng-quân lời em đến ở: cái nhà đẹp thật! Lâm nguyên-súy bèn *Anh-cát-lợi* được bỗ ra nhiều hơn làm thống-chế bèn *Pháp-lan-tây* đó, anh có biết chăng?

***A tố* đề mặc cho *Đạt-ta-nhan* dắt mình đi, thấy bạn làm ra vui vẻ như vậy mà phải buồn rầu. Cả thành-phố vui mừng hớn hở: hai anh em đi đến đâu cũng gặp những kẻ nhiệt-thành cầu lại, bắt reo *Sắc-lê* Hoàng-đế thành-thọ vô cương! *Đạt-ta-nhan* cảm mày mà trả lời. *A tố* thì mỉm cười. Hai người cứ thế mà đi đến cái nhà của *Môn-cơ*, ta đã nói trên rằng phải đi qua cửa nhà ấy mới đến được điện *Thánh Điểm-sơ*, *Đạt-ta-nhan* lặng yên được bồi lâu, bấy giờ lại nói rằng:**

— Anh *A tố* ơi, anh có nhớ cái đoạn sách của *Ô-bi-nhê* tiên-sanh kể chuyện một tên đầy-tớ trung thành, cũng người xứ *Ga-xê-côn* như em đó chăng? Tên đầy-tớ đó cũng nghèo như em, mà em sắp nói cũng cam-đảm như em nữa, nó kể lại những cách biển lận của vua *An-ri* đệ tứ. Em còn nhớ, ông cụ nhà em thường nói *Ô-bi-nhê* tiên-sanh là một gã xảo ngôn. Thy vậy anh thử ngẫm những vì vua chúa con chán *An-ri* đại đế mà coi,

***A-tố* rằng:**

— Thôi đi, thôi đi, các *Pháp*-hoàng mà là người biển-lận! Hiền-đệ thật điên rồ, *Đạt-ta-nhan* hiền-đệ ạ.

— Ô! anh là một người hoàn toàn tư cách, nên không bao giờ anh chịu cho rằng kẻ khác có thói xấu. Nhưng quả vua *An ri* đệ tứ là một người biển lận. Con là vua *Lô-g* thập tam, cũng lại biển lận nữa, ta có được mắt thấy ít nhiều, có phải không, anh? Bước-ông *Ngạc-tôn* lại biển lận thái quá, vì thế mà khiến cho hết thảy mọi người đều ghét đó. Đến như *An-ri-ét* Hoàng-hậu, tội nghiệp! Hoàng-hậu há tiện là phải lắm, vì cơm ăn bữa đói bữa no, cải surồi không được năm nào cũng đốt. Hoàng-hậu làm gương cho con ngày nay là Hoàng-đế *Sắc-lê* đệ nhị, chứa vua *An-ri* đệ tứ, biển-lận như mẹ và như ông ngoại. Anh xem em kể tòng tích họ nhà biển-lận có đáng không anh?

— *A-tố* nói to rằng:

— *Đạt ta-nhan* hiền đệ, hiền đệ thật nghiệt với hoàng-gia, ta gọi là giòng *Bourbons* lắm đó.

— Ấy là em còn quên ông vua đẹp nhất!... chán nỗi vua xứ *Bê-an*, là vua *Lô-g* đệ thập tứ chủ cũ của em. Em dám ngờ rằng người này biển-lận thật vì từ chối không cho vua anh là *Sắc-lê* hoàng đế vay một triệu! Được, anh đề giận rồi đó. May sao, ta đã đi gần đến nhà em, nói cho phải là nhà của bạn em là *Môn-cơ* tướng-quân.

***Đạt-ta-nhan* lại nói:**

— Anh cho phép, em đề cái tội bạc ở nhà, vì nếu trong đám đông mà các chú kẻ cắp rất tài thình lình ở *Luân-đôn* này, đã có tiếng rẹ đến tận *Ba lê* ta, các chú lấy mà vay nỗi mấy đồng *é-cu* khốn nạn cửa em còn sót lại, thì em thật không còn có tiền về đến nước *Pháp* nhà. Mà em đã vui lòng mà ở nước *Pháp* ra đi, nay em, hòn hở mà trở về, vì những điều em đã nghĩ trước cho nước *Anh-cát-lợi* này lại trở về được thêm nhiều điều khác nữa.

***A-tố* không trả lời, *Đạt-ta-nhan* đã vào quả phòng ngoài, thì gặp một người nữa ra đứa ở, nữa ra quản lính kiêm hai chức hộ thân và giữ cửa ở nhà *Môn-cơ* nguyên-súy, cần lại mà nói bằng tiếng *Anh* rằng:**

— Cam lỗi với *M.-lo Đạt-ta-nhan*! *Đạt-ta-nhan* rằng:

— Thế nào? Cái gì đó? Để thường quan nguyên-súy đuổi ta nỗi? .. Ta chỉ còn thiếu có một cấp bị quan nguyên-súy trục xuất nữa đó thôi!

Những lời ấy nói bằng tiếng *Pháp* không hề động chạm tới người kia, vì người ấy nói tiếng *Anh* pha giọng *Tô-cách-lan* rất nặng. Nhưng *A-tố* bấy giờ đã hơi chán ngán, vì xem như *Đạt-ta-nhan* nói phải. Người *Anh* giơ cao *Đạt-ta-nhan* một phong thư mà nói rằng:

— Của quan nguyên-súy.

Người *Ga-xê* còn đáp:

— Được, phải rồi; đưa tôi ta. Có nên xem không anh *A-tố*?

***A-tố* đáp:**

— Chẳng hiền-đệ lắm. Không thì ta chỉ còn biết có hiền-đệ với ta là người tương-thiện ở trong trời đất.

***Đạt-ta-nhan* vào bóc thư xem. Người *Anh* vẫn điềm nhiên ghé một cái đèn lồng lớn lại gần cho *Đạt-ta-nhan* đề đọc. *A-tố* thấy bạn đổi sắc mặt thì hỏi rằng:**

— Thế nào cái chi vậy hiền-đệ? Nhà ngự-lâm pháo-phủ đấy!

— Đây, anh đọc lấy mà xem.

(Còn nữa)

Phần thưởng to!

Ngài nào giữ được những cáo-bạch của bản-hiệu đăng ở báo Trung-Bắc Tân-Văn từ xưa đến nay hay từ nay về sau được đủ 100 bài liên-tiếp và mỗi bài khác nhau mà đem đến cho bản-hiệu để in thêm vào catalogue thì sẽ xin biếu 3 cái ảnh phóng-đại hạng to đáng giá 60 $ 00 và 2 tá ảnh con 13 × 18 đáng giá 20 $ 00, tùy thích các ngài muốn bảo chụp cách nào cũng được.

Photo
THỤY-KÝ
18, Rue de la Citadelle, Hanoi

BỚI KẺ PHẢI ĐAU

Bà hỏi các người Nam Việt phải đau ngực phải ngộ lạnh, phải đau kh... đã chữa thuốc không phải cường... đã không chữa chút nào cả nay hỏi những người phải đau khi quảo đủ kinh... phải đau ở phổi, nay hỏi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử nhược tên. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau này không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói vậy, ... trong ... các người có biết không? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong ... năm, ... năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn hết.

Bởi người Nam Việt, nên các người không muốn giống Nam Việt bao mòn đi, nên các người khác muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy cứ viết thư cho hiệu bào-chế MONTÈS số 54 *Paul Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm thì uống một thìa xúp uống một lọ, thì thấy khỏe mạnh và bớt đau.

BRONCHOSERUM
Một lọ . . . 0 $ 90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon
Giá một chai là . . . 2 $ 25

DẦU GAN CÁ THU
Một lít. . . . . . . 12 $ 00
Độ từ 1 $ 90 đến 2 $ 00 (tùy theo giá bạc kho Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh hen rất thần-hiệu
(SIROP N)
Một chai. . . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »
Một lọ. . . . . . 1 $ 45
Độ 0 $ 70 đến 0 $ 80
Sáu lọ. . . . . . 24 $ 50
Độ 3 $ 90 đến 4 $ 00

Thuốc nước bổ huyết
« LE PEPTO KOLA ROBIN »
Một lọ . . . . . . 1 $ 80
Độ 1 $ 70 đến 1 $ 80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA
Thuốc nước bổ huyết
Một lọ . . . . . . 1 $ ...
Độ 1 $ 90 đến 1 $ 90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sổ dịch như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa này thường hay hai người hết là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng: cách 3 giờ đồng-hồ uống một viên với nước rất nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ sáng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng có ít người cho nóng đều thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào-chế MONTÈS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

Saut en hauteur avec élan

1. Thu	1 mètre	15
2. Sinh	1	15
3 Phương.	1	10
4. Cung.	1	10

Thi chạy 60 mètres

1. Cuất.	0 minute	9" 3/5
2 Ngọc.	0	9" 4/5
3. Uyên.	0	10" 2/5
4. Chu.	0	10" 2/5

Thi chạy 338 mètres (un tour de piste)

1. Ngọc.	0 minute	55"
2. Khang.	0	55"
3 Chất.	0	55" 1/5
4 Uyên.	0	55" 2/5

Leo dây

1. Thiết.	13 mètres
2 Uyên.	12 mètres
3. Tích.	11 mètres
4. Khiêm.	10 mètres

Xem đó thì biết rằng vấn-đề thể-dục nước ta có cơ phát đạt được. Sau này cũng có người chạy giỏi, leo giỏi, nhảy giỏi v. v. để thi thố với người, chẳng kém ai!

BÁN

Một cái xe ô-tô hiệu « Grégoire » máy moteur « Renaud » 2 cylindres, 12 mã lực, chạy nhanh 45 ki-lô-mét một giờ, 6 chỗ ngồi rộng rãi.

Xe còn tốt lắm, trèo núi thực khỏe.

Hỏi tại số 3, đường Carnot (Phố cửa Bắc) Hanoi. 3301

Ngạch lục sự tòa Nam án

Theo như tờ dự-thảo bản nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ mới gửi sang quan Tổng-trưởng viện tư-pháp thì không những chỉ các viên tham tá và thư ký thượng hạng ngạch Tư-pháp và ngạch tòa sứ được ứng thí mà thôi, mà tất cả các thư ký bất cứ hạng nào, ngạch nào, ai muốn thi đều được cả. Ai đỗ thì bổ sang ngạch lục sự tòa Nam-án, song nguyệt bổng vẫn theo như chức cũ của mình. Duy những học-sinh trường Cao-đẳng có bằng tốt nghiệp rồi mà ai thi đỗ thì nguyệt bổng được ngay 100 đồng. Nhưng ai cũng vậy, nếu muốn ứng thí thì phải làm tờ cam đoan xin tòng sự tại Thượng-du ít ra là 18 tháng.

Như thế những viên thư ký các sở công bổ sang ngạch lục sự tòa Nam-án nguyệt bổng không được tăng thêm một đồng nào cả. Song tưởng cũng nhiều người muốn sang vì làm chức ấy được nhiều quyền lợi khác như là được hưởng tiền hoa-hồng bán tem, tiền lệ phí về việc hộ vân vân.

Đi xe phải thổ quần — Chiều hôm qua, hồi 4, 5 giờ, về phía dưới chợ Hôm một tí, thấy người xúm xít vòng trong vòng ngoài ở trước cửa một nhà kia, mà ở giữa đám đông người ấy có một cậu lão cũng chưa lấy gì làm già lắm và một người còn mạnh mẽ, nằm chỏ vơ không áo không quần, mồm thì sặc những mùi rượu. Hỏi ra thì là một lão say rượu ở nhà ra đi không mặc áo, không quần, đi mấy cuộc. Đến cái nhà đang làm ở dưới chợ Hôm thì lão cứ chạy thẳng vào trong, người cu-li lão không thấy trả tiền, chạy vào hỏi thì lão không có. Nhà chủ thấy vậy, đuổi cả đi, ra đến cửa, lên cu-li không biết bắt bỏ cái gì được thấy mình lão chỉ có một cái quần nên thì chịu kéo đi lấy vậy, để thế cho mấy cuộc xe của mình, nhưng sau nhiều người can ngăn thì người phu xe mất tiền mà cũng phải buồn cười, lại lấy cái quần nấu mà bận vào cho lão, rồi lại đặt lão lên xe không biết kéo đi đâu. Rượu ơi là rượu!

T. Chế lai cảo.

Nghỉ giả hạn. — M. Trịnh-công-Thanh, thừa-phái hạng ba ở Bắc-giang được nghỉ ba tháng lĩnh nửa lương.

Nghỉ thai sản. — Mme Ng thị-Nga, cô đỡ thực thụ hạng sáu ở Thái-nguyên được nghỉ thai sản một tháng lĩnh cả lương.

Từ chức. — M. Ng-văn-Thanh, khán hộ hạng tư ở Bắc-kạn nay được từ chức.

Thưởng hàm. M. Đặng-trung-Hữu, lý-trưởng làng Ninh-dương, tổng Vạn-ninh, châu Moncay (Hải-ninh) được thưởng tùng cửu phẩm bá-hộ.

Ngạch cô đỡ. — Cô Ng thị-Sinh cô đỡ thực thụ hạng tư ở Thái-nguyên được nghỉ giả hạn một năm không lương.

Ngạch khán-hộ — M. Ng xuân-Vũ, khán hộ tạm thời ở nhà thương Lạng-sơn nay được bổ khán-hộ tập-sự ở nhà thương Hanoi thay M. Ng.-v-Thanh từ chức.

CÓ NHÀ BÁN
Hỏi ông ELLIES, Phố Đồng-Khánh Số 33. 3297

Hội Hợp-thiện. — Bản hội kính-cáo để các hiếu chủ có mộ kỳ táng tại trong đất ... trang biết:

Năm 1921, bản-hội cải táng những mộ vô-thừa nhận ở khu Giáp I, từ năm 1906 đến 1917 thì thấy nhiều ngôi ván thì nát hết, xương thì mủn, xương lẫn cùng đất, trông thấy thật là thảm thương. Nên bản-hội định đến tháng mười (Octobre 1922) năm Tây này, cải táng những mộ táng trong khu Bính I, từ năm 1906, đến năm 1915, mà không mấy người thăm-viếng, đem đi táng trong một khu riêng, để những vong vô-thừa-nhận được mát mẻ.

Hiếu-chủ nào có mộ ký táng đã lâu ngày, hay là đánh mất giấy ký-táng, thì đến hỏi ông giám-trang bản-hội, số nhà 75 ở phố Paul Bert, thì ông ấy sẽ sẵn lòng thừa tiếp.

Hội Hợp thiện lai cảo.

Một cách chơi rất nguy. — Thỉnh thoảng vào hồi 12 giờ trưa, tôi đi qua bờ hồ đường Beauchamp thấy có mấy cậu trông ra dáng học-trò vùng vẫy tắm ở dưới hồ, chẳng những các cậu tắm mà thôi, lại có cậu chui cả vào cái cống ở đấy để bò lên trên đường cái. Một hôm tôi vừa chợt đi qua đến chỗ ấy, thấy có một cậu thò đầu ở dưới cống chui lên, làm cho tôi phải giật mình, hỏi ra thì các cậu vừa tắm vừa đùa, nên mới chui vào cống ấy để ẩn nấp. Thật ghê thay! Tưởng các nhà có con trẻ nên ngăn cấm đi thì phải, chẳng những là trái lệ thành-phố mà lại nguy đến tính-mệnh nữa.

Một người đi đường lai cảo

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Việc quặng mỏ nổ tại Sáu-kho

Mấy người cu li bị thương trong khi khiêng những bị quặng mỏ ở Sáu-kho thì nay đã bớt rồi, những vết thương nay không lấy gì làm quan ngại nữa. Tòa án đã ủy quan thiếu-tá Jacquin ở sở Pháo-thủ khám xét xem tại lẽ gì mà những bị quặng mỏ lại nổ được. Có người nói rằng tại trong bị ấy có người bỏ quên những hạt kíp từ khi đóng bị ở trên mỏ tỉnh Tuyên-quang. Có người lại nói rằng không phải là hạt kíp, mà những tiếng nổ dữ dội ấy chính là tại một quả nặng lớn do một người cu-li ném xuống đất. Nếu thật như vậy thì quả ấy là một quả lựu đạn. Tòa án hiện đương xét chưa rõ sự thực là thế nào.

THI-CẦU

Mông ân vũ lộ — Các ông có tên sau này được mông thưởng bảm võ giai, vì đã có công lao trong cuộc Âu-châu chiến tranh năm 1914-1918.

Tòng thất phẩm (7-2):
MM. Ng-thế-Xương (đội), Ng-duy Tư (đội), Ng-văn-Chúc (đội), Hoàng-văn-Thuyết (đội)
Chánh bát phẩm (8-1):
M. Nguyễn-Diệp (cai).
Tòng bát phẩm (8-2)
M. Trịnh-Tuất (cai).

HÀ-NAM

Teo teo hổ hổ. — Một tờ báo kia trong mục thời-sự Hà-nam có ông Ph. H. K. viết bài « teo teo hổ hổ » trong nói một cậu công-tử hay đánh bạc. Xem thế thì người viết bài ấy, thực là có lòng thương yêu cậu công-tử ấy, nên không tị hiềm mà nói thẳng để cho cha mẹ có con biết mà cấm ngăn. Tấm lòng trung trực rất đáng quí hóa. — Đến ngày 12 Juillet, trong một tờ báo khác, lại có ông Ng-v-T. cũng nói về việc ấy, song ý nói về cho bênh vực cho cậu công tử mà không công nhận bài kia, vậy xem ra thì cũng là có lòng yêu cả. Song thiết tưởng người quân tử yêu người lấy đức, chứ không yêu bằng sự cô tức. Cứ như bài của ông Ph. H. K. thật đáng cho nhà có con phải cảm tạ, còn như bài sau thì cũng là tử-tế, song yêu nhau như thế là yêu sai.

Hướng-Đạm, lai cảo

HUNG-YÊN

Hội kỷ-niệm Dân-quốc Đại-pháp — Năm nào cũng vậy, thường đến ngày hội là mưa. Năm nay bắt đầu mưa từ đêm 13, ai nấy đã sợ sáng hôm 14 không có cuộc điểm binh, nhưng cũng may, giời lại chiều lòng người đi xem hội, mưa suốt cả đêm đến gần sáng thì tạnh.

Điểm binh vừa xong được một lúc giời lại đổ mưa xuống làm cho các trò du thí mất cả vui, đến sau mưa quá còn mấy trò không làm được hết phải hoãn đến hôm khác.

Ngày hôm sau là thứ bảy cũng mưa suốt cả ngày, đến chiều tối chủ nhật mới mở cuộc thi thuyền. Đúng 8 giờ tối thì đốt cây bông, đoạn rồi thi thuyền.

Có 4 cái thuyền ra thi được giải như sau này: thuyền của các viên tòng sự các sở kết thành tàu chiến, được giải nhất.

Thuyền rồng phố Tân-nhân được giải nhì. Giải ba, thuyền hàng bang Khách được. Giải tư đến thuyền của phố Bạc-hoa.

Chết đuối. — Chiều hôm 17 Juillet, một cậu học-sinh lên 13 tuổi là lệnh lang ông quản phố Hậu-trường tắm ở trong sông-con vô ý xảy chân ngã xuống sông ngay vào chỗ nước vật, đến lúc vớt lên được thì đã chết rồi, mang lên nhà thương chữa thuốc cũng không lại. Tội nghiệp!

Mùa này là mùa nước, các nhà có con trẻ nên cấm không cho chúng ra tắm sông, nhỡ ra lại thiệt mạng.

VIỆC TRUNG-KỲ

VINH

Cháy. — Hồi 2 giờ sáng ngày thứ ba, không biết vì cớ gì mà cháy mất 2 cái nhà sau phố Yên-sinh. Đang khi lửa bốc đùng đùng, có bà lão chủ nhà rối rít chạy đồ không kịp, bị lửa sém phải mình, may có người kéo ra, không thì bà cụ đã hóa ra than rồi. Hại nhất là cái xiềng để xe cao-su bên cạnh bị cháy mất 14 cái xe, thiệt hại mất hơn nghìn bạc.

Cháy hai cái nhà rồi tắt ngay là nhờ được đêm hôm ấy im lặng gió, và chỉ có hai cái nhà ở vào một khu nên chóng tắt, không bại lây sang hàng phố.

QUẢNG-BÌNH

Hội 14 Juillet. — Hội 14 Juillet năm nay ở tỉnh này thật là long trọng mà thật vui vẻ hơn mấy năm trước. Chiều 30 thời các dinh các thự trong thành ngoài phố đều cắm cờ tây cờ ta, 3 giờ phát chẩn cho những người nghèo, 4 giờ lính tập cầm nhung-khí đi dạo khắp thành-phố, 7 giờ thời cả lính-tập, lính giản đi dạo đèn khắp các đường.

Sáng 14, phát lệnh 21 tiếng súng, đến 7 giờ thời duyệt binh. Kế đó làm các thứ chơi như là leo cột, đá kiện, chạy xe máy đua, vân vân. Chỗ hi-trường thời nào nam phụ lão ấu, kẻ

(Xem trang thứ tư).

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Bản quán mở ra mục này, để đăng những ... việc riêng, giá đăng báo thì tùy thức, đã có ... Thảm những việc đăng ở mục này, ai ký tên, người ... chịu trách nhiệm, chớ bản quán không phải chịu ... thế nào cả.

Tôi có đưa con giai tên là Đồng-ngọc-Sửu, đương làm việc ở mé-chơi quá, bỏ cả chỗ làm.

Vậy tôi có lời bá cáo hễ nó có đến nhà ông bà nào, thì xin đừng cho nó vào, và nếu nó có hỏi vay mượn hay là mua chịu gì thì đừng có cho nó vay và đừng bán chịu cho nó.

Những sự trách-nhiệm đó thì chúng tôi không biết.

Mme PHÙNG-THỊ-LÝ lai cảo
189 Rue du Coton, Hanoi. 3303

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Giải thưởng văn về bài ca cho con trẻ ở Ấu-trĩ-viên

Bản-quán tiếp được thư của cô Ngô-thị-Quyên nói muốn nhờ các nhà văn-sĩ làm giúp một bài ca, để sau này dùng làm bài hát cho lũ trẻ trong khi chơi đùa ở Ấu-trĩ viên. Bài nào hay nhất xin kính biếu hai cái khăn thêu, còn số chục bạc thì cô nhờ bản-quán mua hộ thứ đồ vật gì cũng đáng giá ấy, kẻo treo giải bằng chục bạc không được lịch-sự, vậy bản quán định khi Hội-đồng điểm-duyệt xong, hễ bài nào quán-quân thì ngoài hai cái khăn thêu, sẽ thưởng thêm một cái biển sơn son thiếp vàng, còn 4 chữ khắc trong biển ấy, tùy ý Hội-đồng nghĩ.

Thể-lệ dự thi như sau này:

Đề mục: một bài ca « tượng lạc bẹ bát » để dùng làm bài hát cho lũ trẻ trong khi chơi đùa ở Ấu-trĩ-viên. Các bài dự thi không được nói đến những vấn-đề quan-hệ về chính-trị và tôn-giáo.

Giải thưởng: hai cái khăn thêu và một cái biển 4 chữ sơn son thiếp vàng.

Kỳ hạn: hạn từ nay cho đến 31 Décembre này thì hết kỳ thu quyển.

Muốn cho tiện việc rọc phách thì xin nhất luật dùng giấy tây trắng mà để nguyên tờ, trang trên đề tên và chỗ ở, trang dưới viết bài, xin đừng ký tên. Những bài dự thi xin bỏ riêng vào một cái phong-bì gián kín, ngoài nhớ đề cho hai chữ « Văn thi » thì khi tiếp được, bản-quán sẽ để riêng ra một chỗ, đợi khi hết hạn, bấy giờ mới bóc. Ngài nào dự thi, xin cứ gửi cho bản-quán.

Ai có giấy quốc-trái bất cứ năm nào, hay giấy trái-phiếu riêng của các hội Công-thương mà nay muốn bán thì xin đem lại hiệu Đức-long, ở số 90, phố Mã-mây, Hanoi, châm-chước theo thời-giá, mua bán phải chăng.

Quí-khách ai có thứ hàng gì mà không có chỗ bán, xin mời đến châm-chước hay là viết thư đến, bản-hiệu xin hết sức cổ-võ mua bán giùm cho bằng được như ý các ngài.

ĐỨC-LONG-HIỆU
cẩn-bạch.
2960

QUỐC-PHIẾU CÔNG-THƯƠNG
(Chỗ mua bán có nhà-nước thị nhận)
Giấy quốc-trái Đông-pháp có số sổ (năm 1922)

Trong các thành phố nào, nội cõi Đông-pháp mà có nhà băng bạc Đông-pháp lập tại nơi đó và thứ nhất là tại Saigon, thì nhà băng bạc đứng mà thi hành trong cuộc quốc phiếu công-thương đó (mua bán giấy quốc-trái Đông-pháp) trong các giờ nhà băng bạc mở cửa.

Các việc xin mua hay là bán, tiền mặt, thì nhà băng bạc nhập vào sổ và thi hành cũng tính bạc mặt.

Mỗi tuần lễ ít nữa là một lần thì có ra bản giá-cả có nhà nước thị chứng.

Tiền hué-hồng thì người bán phải chịu và nếu như giấy quốc-trái để tại nơi công-thương nào khác, thì người bán phải trả thêm tiền nhà thơ sung tiền bảo-kê gởi giấy đó lại.

Tiền hué-hồng đó thì tính như vầy
Cho tới: 100 p. thì là 0 p 20
Từ 101 p. tới 500 p. thì là 20/00 (1 ngàn thì tính 2 đồng hué-hồng).
trên 500 p. thì là 10/00 (1 ngàn thì tính 1 đồng hué-hồng). Mà ít lắm thì cũng tính 1 đồng bạc.

Các việc xin bán hay là mua tự giá (nghĩa là giá nào có lợi hơn cho mình hay là theo giá mình đã định, thì nhà băng nội trong tháng đó và tháng sau (không động để lâu hơn nữa).

Giấy quốc-trái nào đã bán đúng trong ba ngày trước kỳ xổ số, thì nội trong mười lăm ngày mới giao giấy đó cho người mua, người bán động phép hưởng cuộc xổ số tới đó, nếu như hai đàng (người bán và người mua) không giao-kết với nhau cách nào khác.

Nếu như trong sự bán mà mình tính chung với cuộc xổ số, thì lời giao kết đó sẽ ghi vào trong tờ mua bán và tờ đó sẽ giao cho người bán và người mua.

Các việc xin mua hay là bán thì cứ tính bạc mặt mà thôi, cho tới khi nào có lời rao khác.

Nhà-băng Đông-pháp
3299 *Ngày 17 Juillet 1922*

PHÒNG-THĂM-BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thưởng thụ đệ ngũ đẳng Bảo-đầu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd Ai-cập Huế
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 20.
KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần
3018.

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SÁN NHIÊN 燊

Tối thứ năm:
HƯƠNG-SƠN PHẬT TÍCH
Sự tích bà chúa Ba đi tu

Tối thứ sáu:
TRẠI CHIÊU-QUÂN
Đương đóng lòng nhất cả hồn ba Chiêu quân hiện lên trách vua Hán.

Nhắc trước
Đến chủ nhật 23 tháng 7 này, bản-hội diễn một tích mới song cực kỳ hay và lý thú mà thực chưa đâu diễn qua. Là tích: Hay gì mà rước tiếng ghen vào mình.

CINÉMA PALACE
(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)
Tuần lễ từ thứ tư 19 đến thứ ba 25 Juillet 1922
Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chiếu từ 5 giờ chiều, thứ bảy chiếu 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH
PHONG CẢNH MỘT NƠI CẤM ĐỊA
Rất mới! Rất lạ!
Tất cả là 65 phiên thắng cảnh
Rất hay! Rất lạ!
QUANG-MINH HOÀNG-HẬU
REINE LUMIÈRE
Thiên thứ tư
Nghỉ
CÉSAR BORGIA
Đại bi-kịch dài 5 hồi
Rất nhiều vai đóng và quần áo theo thời bấy giờ
Chớp nốt những đoạn cuối cùng.
Từ 1er Avril giờ đi
Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

MỚI CÓ SANG

Kỹ tâu Pháp vừa rồi bản-hiệu mới nhận được các thứ kính vệ-sinh; xin kê giá như sau này để các quí-khách gần xa khi dùng cho tiện:

Kính xem sách mũi là mắt tròn, vành đồi mồi, gọng plaqué or, 12 carats garantie, cả cước	5 $ 80
Kính đen và mũi là cây mắt tròn, vành đồi mồi, gọng plaqué or, 12 carats garantie, cả cước	4.50
Kính giá và cận thị, gọng bạc, vàng, vành đồi mồi, cả cước	4.50

Bán tại hiệu
LY-SENG-BAO
42, Phố hàng Bồ, Hanoi.
3023

華 PAO-VA 寶
號八廿牌門街.滿行內河京東

Làm và bán đủ các đồ vàng bạc, như: vòng, xuyến, hoa, hột, khuyên, nhẫn, v. v.....

Bán các đồ ngọc và hạt châu rất quí ở bên Tàu tải sang, đồ sứ, đồ sơn, đồ thêu, đồ nhồn-kính, v. v.....

Làm thực tốt — Giá phải chăng
Xin Quí-khách chiếu cố đến!
Phố hàng Bồ, số 38 — Hanoi

Po Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67–74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường
Từ rofilms của Cornell

đất con, người bồng cháu, lũ năm lũ bảy đông như kiến cỏ, nào xe xe, nào ngựa ngựa, đông chật như nêm, dưới sông thời ghe thuyền vô số trên rạp hát thời trống kèn rầm rĩ. Đến chiều thời cảnh vỡ, như thì chay buổn, chiếc nào hơn thời lấy thường, có sáu chiếc chải bơi, mỗi chiếc ít nữa là 20 cái chèo, nghề bơi là dân tỉnh nầy có tỉnh hơn cho nên các qui quan thích coi. Đoạn xong thời thả diều, có người làm một con diều tàu bay thật xảo. Tối lại thì đèn thắp sáng rạng, nào trên bộ, nào dưới thủy, bóng đèn nhấp nhoáng như sao trên trời. Dưới sông có 7 chiếc lâu thuyền, 5 chiếc của 5 phủ huyện, 1 chiếc của tỉnh tỉnh, 1 chiếc của tỉnh tập, 2 chiếc nầy làm một con rồng leo, 1 chiếc làm con gà sống già đứng trên quả địa cầu. Các chiếc ấy đều thắp đèn sáng rạng. Có người làm một chiếc toa máy xe hỏa giả, thắp đèn và người ngồi ở trong được, dưới có nhiều bánh xe. Khi nào đi thời có người đẩy, cái xe ấy là có cơ xảo hơn. Trong tòa Công sứ thời các quan xơi tiệc; có đối các thứ pháo ngũ sắc, pháo cây, pháo thượng thiên. Dưới mấy chiếc lâu-thuyền thời hát ả-đào, hát xẩm, hát nhà trò, tiếng quản thuyền giọng rất thực hay.

Thương giới tân văn

Ngày 20 Juillet 1922

Giá bạc

Kho Nhà-nước . . . . . 6 f. 55
Nhà Ngân-hàng . . . . . 6 . 55

Tàu tới tàu đi

Tàu *Cordillère* đã khởi hành ở Marseille đi Đông-pháp, và Nhật-bản ngày 30 Juin.

Tàu *Commissaire Pierre Lecoq* sẽ tới Haiphong ngày 12 Août.

Tàu *Hanoi* mang thư đi Haiphong, đường Hoi-hao và Quang tchéou-Wan, đến ngày 21 Juillet này ở Haiphong sẽ khởi hành.

Đấu giá

Ngày 12 Août hồi 16 giờ 30 tại sở Lục-lộ Hanoi sẽ đấu giá làm hai cái nhà ở cho các quan chánh sứ-sự ở Hanoi.

Việc làm đáng giá . . . 37.167 p. 38
Tiền ký quĩ tạm . . . 600 p 00

HOÁN-VĂN

Vẽ tranh, vẽ kiểu và vẽ truyền thần

73, Phố hàng Bông, Hanoi

MỚI VỀ XONG MẤY THỨ TRANH
TAM QUỐC RẤT ĐẸP

Mời có các thứ giá-gương mặt để và giá gương về sơn vào kính lồi mới.

Hiện có sẵn được nhiều thứ tranh khác mà thuốc theo lối mới, trắng đẹp, mà giá hạ, ăn ba mươi hiện nhà có sẵn tỉnh xa muốn mua xin gửi thư về, bản-hiệu sẽ tính giá bán buôn

Này kính
Hoán Văn hiệu
73, Phố hàng Bông, Ha. n.

THÁI-HƯNG

21, Phố Hàng Bông, 21

HANOI

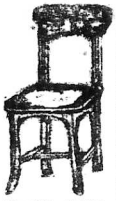
Kính trình các qui-khách, Bản-hiệu bán đã các thứ mũ kiểu mới thật nhã (Casques Fantaisie) các thứ mũ mềm (Chapeaux pliants), mũ feutres đã các thứ mũ bê khăn xếp nữa.

Bản-hiệu có nhiều thợ khéo, làm rất tinh-xảo, kỹ-lưỡng, nhanh-nhẹ. Giá bán hạ hơn các nơi.

Bản-hiệu có bán buôn, bán lẻ đi các tỉnh. Các qui-khách ở xa muốn mua hàng chỉ bản-hiệu xin viết thư lại. Bản-hiệu sẽ gửi hàng đi ngay, theo lối lĩnh hóa giao hàng (Contre Remboursement). Xin các qui-khách chiếu cố.

3028 THÁI-HƯNG kính bạch.

Chúng tôi mới nhận lại cửa hàng này mà sắm đồ gỗ nhiều kiểu mẫu mới chế ra đẹp lắm và bền chắc.

Cửa hàng tôi chuyên nhận đóng và chế tạo mẫu đồ gỗ rất đẹ oai và bán giá phải chăng, có in cả catalogue theo như lối bên quý quốc vẫn gửi sang bên này để hiếu các quý khách ở xa gần muốn đóng đồ kiểu nào thì cho người nhà lại lấy hay là gửi thư lại thì tiện định theo cả timbre làm tiền phí tòa gửi đi hầu các quý khách xem.

LƯU-BÁ-VI, Propriétaire
VĨNH-XƯƠNG
55, Rue Sellonnerue tức là phố Lò-rèn, Hanoi
Téléphone 218 2031

RƯỢU
QUINQUINA CUSSAC
Rất bổ
dùng cho những người ốm yếu.
BÁN TẠI
NHÀ
GUIONEAUD FRÈRES
ở Hanoi-Haiphong,
và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.
2161

NHỮNG BỐ TƠ LỤA
HIỆU
C. J. BONNET
LÀ TỐT HƠN CẢ
PACHOD Frères & Cie LYON
2050

CÁO-BẠCH

Chúng tôi kính trình các qui-khách biết rằng chúng tôi thuận bán chịu Phốt-phai (Phosphates) đến mùa tháng mười qui trả tiền lấy, song những các nhà tư mà mua thì phải có gì chắc-chắn để gửi chúng tôi làm tin như là: đồ bán của nhà ruộng nương (Titres de propriétés), phiếu Quốc-trái (Titres d'Emprunt Français) phiếu Đông-pháp công-thái (Titres d'Emprunt Indochinois) vân vân

Những giấy phiếu Quốc-trái, công-thái mà chúng tôi giữ để làm tin thì bao giờ cũng vẫn là của những các nhà mua hàng chịu đem gửi; mà khi đến hạn giả tiền mua chịu hàng rồi thì chúng tôi giả lại các giấy mà ấy, mà nếu đang khi chưng tôi giữ các giấy mà ấy có phiếu nào được mở trăng số thì cứ số ấy vẫn thuộc về của người có phiếu đem gửi.

Những các lòng đã cải lương rồi mà có những giấy phiếu ấy có thể mua chịu được phốt-phai, muốn biết cách thức mua chịu phốt-phai thế nào thì các lòng ấy cứ hỏi tại các tòa Công-sứ.

Kính cáo
SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN.
133, Avenue Paul Doumer,
HAIPHONG.
2053

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, tỉnh-hội, phố Paul-Bert, số 59

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, tr; các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông ROLBÉ đề chữa a-phiện
SOLUTION R. ROLBÉ
2 $ 60 một chai
Thuốc hiệu mới ra. Muốn dứng thuốc này phải có đơn quan Bào-chế ngoại Pháp thì mới có bán được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ
Thuốc bổ máu, bổ gan, bổ thận, mạnh dạ dày, mạnh gân cốt, dùng thuốc này rồi các bệnh lậu ra mủ trong mình đi hẳn hết.

Mấy thứ bán-hiệu hay bán :
Các thứ thuốc nước dùng lọ xịt để tiện vào đa như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm trị số 914, trị bệnh Giang-mai
Thuốc số 606 SIROP PECTORAL đặc-cả, số-một.
Thuốc LAO chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc uống 2 $ 00 30 viên
Solution R. — 0 $ 90 một chai
Chữa các chứng lậu : không kì mới hay cũ : uống thuốc cachets antiseptiques số 1 thứ thuốc blanchissante của Bào-chế chữa khỏi. Thuốc này đã chữa được số rất người mắt bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 60 một lọ
Trị những bệnh đau bụng : Kinh nguyệt không đều, hay là khi hành kinh đau đớn mình mẩy, nhức đầu hoặc nước, sưng thuốc này đều mau sẽ lấy lại mau tốt trong mình rõ ràng.

BỘ BUỘC THUỐC
BỘ MỔ-SÉ
Kính-lúp, Kính-trắng, Kính-lúp hiệu LUMIÈRE và JOUGLA
và giấy-thấm, thuốc Cirrate và Ichtyol Bromuré
Bán cuốn và bán bao kín
Bán sỉ và bán lẻ

« THUỐC DẺ »
0 $ 90 một chai 1/4 lít
Trị bệnh giang mai bất kì mới hay cũ. Dùng thuốc này rồi thì uống thuốc nào cho tiện nữa! Dùng thuốc khác rồi uống thuốc này cho tiện! Dùng thuốc này rồi mẩy chốc khỏi hẳn ngay! Thuốc này rất hay, rất gọi; ai chẳng hợi gì đến sự bệnh đau, lại bỏ sức cho người có bệnh.
Kính mời thuốc này trong một tháng thì sẽ mua một chai lên lĩnh. Giá có 3 $ 00 mà thôi.

BÁN BUÔN, BÁN LẺ

Các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ, hàng tây, hàng tàu và hàng Saigon v. v.

MỚI SANG :
Vải imperméable may áo đi mưa nhiều màu đẹp và tốt lắm, nắn vắt giấy đến mua mau kẻo hết.

Cửa hàng sẵn có thợ may tập rất là rẻ khéo.

Kính cáo
NAM-THỊNH

Nhà Bán đồ « NAM-TÂM » Hà nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

潘德成

PHAN-ĐỨC-THÀNH

GRANDS ARRIVAGES SOIERIES
CHINOISE, FRANÇAISE, TONKINOISE, DIVERSE ÉTOFFES ET THÉ DE CHINE
Bản-hiệu bán đồ các thứ hàng Tàu, hàng Tây, hàng người Bắc, các thứ nỉ nỉ các Tòa Công-sứ thực hiện, may quần áo Annam để quần áo Tây, đã các lối
Bản-hiệu có bán vàng diệp Vĩnh-thịnh-long chính-hiệu

GROS & DÉTAIL
HANOI — 2, Rue des Cantonnais, 2 — HANOI

Kính trình các quí khách biết cho rằng bản hiệu chúng tôi bán nhiều các thứ to lụa gấm vóc tạm thời như sau này :

Hàng Bâo đại-triều đủ các phẩm, gấm bông vàng bạc, Gấm thất thổ, Gấm mặt chân, Gấm đáng may phế đèn, bức ngắn đoạn thành huyện, satin hoa trơn, nhiều các thứ mới, cachemire, Crêpe tương tối tân, xa vân mành, vải tây hoa vẽ trơn, Long xa trơn, Gấm riêm hoa, kim tiến tây, đủ màu, thổ tuyến tinh trên hàng Saigon, các thứ tinh Bretil thx soierie hàng bắc xếp, de fantaisie may áo pardessus, đa đen, satge may quần áo tây, và các thứ tây tên không thiếu thứ gì, lại có cả các thứ đồ làm lễ mới nhất bên Âu-châu gửi sang mà bên giá thật chỉ không phải cao lắm, xin mời các quí khách nhiều để đến mua giúp cho, nếu như các quí khách ở xa mà muốn lấy mẫu (échantillons) về hỏi, giá hoặc mua hàng thì bản hiệu sẽ gửi ngay và xin khai giá mình hạnh. Hàng hóa mà gửi đi xa cũng tính giá như là các quí khách đến tại bản hiệu vậy. Bản chúng tôi lại có cả xưởng may quần áo Tây, và quần áo Annam rất khéo và bán hiệu đã thí lấy những người thợ thật lề có trí khôn và rất khéo.

Các quí khách nào muốn may quần áo xin gửi cho một tiền trước sẽ thì bản hiệu sẽ gửi Centre Rachourcement.

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON
Giá mua đứng niên 5 $ 00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người.
Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem. lời lẽ nói rất dễ dàng lý-thú.

CHỮ MỚI ĐÊN!!!

Bản-quán vừa nhận được ở bên Tây, nhiều thứ chữ rất đẹp, in đủ các lối.

Bản quán lại có cả mấy đá để in các thứ tranh vẽ thực đẹp, in đủ các mùi.

Bản quán lại có cả mấy chụp ảnh để in nữa.

Bản quán lại có cả các thứ mấy đúc clichés chỉ nữa.

Công việc làm rất nhanh, giá tính lại rất rẻ.

Kính-cáo,
VĨNH-THÀNH ĂN-QUÁN

No 120

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Nói xong, liền đưa *Hoàng-phủ thiếu hoa* vào thư-phòng. *Lệ-minh-đường* mới ngồi, *Vinh phát* chạy lại pha trà. Bấy giờ *Vinh phát* đã tôi tuổi cập-kê, dung nhan kiều-mị. *Hoàng-phủ thiếu-hoa* nghĩ thầm : thảo-thư đồng xinh-đẹp này chắc là đầy-tớ yêu của ân-sư ta, vậy nên chỉ hầu quanh ở trong thư phòng, chứ không ra ngoài mấy khi.

Hoàng-phủ thiếu-hoa hỏi :

— Tên thư-đồng này tôi chưa được gặp mặt bao giờ, chắc là đầy-tớ yêu của ân-sư. Trông cũng nhanh-nhẹn sắc sảo lắm !

Lệ-minh-đường tủm-tỉm cười mà bảo rằng :

— Hắn cũng có chút tài-mạo. Và theo tôi đã lâu, hầu-hạ rất vừa ý, vậy nên bao nhiêu công-việc trong nhà, tôi đều giao cho một tayhắn coi-giữ cả.

Hoàng-phủ thiếu-hoa cũng cười mà đáp rằng:

— Tài-mạo như thế trách nào mà ân-sư không phải mến-yêu.

Vinh-phát nghe nói, chỉ tủm-tỉm cười. Khi uống trà xong, *Hoàng-phủ thiếu hoa* nói :

Ân-sư là bậc thiên-tài, chắc chấm văn không còn sai lầm được nữa

Lệ-minh-đường nói.

— Tôi vẫn một lòng công-bằng mà chấm, nhưng công danh người ta cao thấp, cũng có số phận. Vừa rồi tôi ngẫu-nhiên xem thấy một quyển, cứ văn thì đáng lấy đỗ đầu, không biết có sao mà khi ấy lại để vào hàng cử-nhân thứ 13. Thật là oan cho người ta lắm. Bây giờ hối lại không kịp, tôi chắc cũng có qui-thần cho mất chỉ đây, càng nghĩ lại càng ấy-náy.

HỒI THỨ XLVII

Hoàng-phủ thiếu-hoa thấy *Lệ-minh-đường* phàn-nàn về việc chấm văn không được đích đáng, mới khuyên giải mà rằng :

— Chắc là trong quyển ấy có chỗ nào bỏng hoặc có thiết thổ điều gì, cho nên ân-sư không lấy đỗ cao vậy.

Lệ minh đường nói :

Không ! quyển văn ấy đầu đuôi được cả, thật là tôi chấm oan cho người ta. Bây giờ diên-huynh xem qua một lượt, tự-khắc biết rõ, tôi chắc thế nào niên-huynh cũng phải vì người ta mà tức thay

Nói xong, chấm quyển văn của *Thôi-phan-phượng* trao cho *Hoàng-phủ thiếu-hoa* mà bảo rằng :

— Niên-huynh xem kỹ thì mới biết rằng oan.

Hoàng-phủ thiếu-hoa đứng dậy, hai tay đỡ lấy quyển văn, *Lệ-minh-đường* già-cách thông-thả đi ra ngoài sân, ngắm xem chậu cảnh. *Hoàng phủ thiếu-hoa* ngồi xuống ghế, trước hết liếc nhìn trên mặt quyển xem lý-lịch thế nào, thấy nữ quyển đề cử-nhân thứ 13 *Thôi-phan phượng* dưới cang khai tam-đại, lại chua thêm mấy chữ là con rể Nguyên-thành-bẩu.

Hoàng-phủ thiếu-hoa thấy vậy, đợi mặt tái mét, cầm thay cho con gái đêm gian-thần không biết giờ đánh-tiết, lão trước thấy ta phê qui, cho nên mới đinh-ước với ta ở *Tiêu-sơn-đình*. Trong khi ta đi tỉ nạn và đi đánh Phiên, lão nào cái khăn là kia, ta vẫn giải luôn ở trong mình ta để làm kỷ-niệm ai ngờ bây giờ nó đã kết duyên với người khác rồi. Ta vẫn định khi nàng lên Kinh, sẽ tâu thánh-thượng xin tha tội cho, để được trọn lời thề trước. Nếu cha mẹ nàng ép gả cho người khác, sao nàng không bắt chước *Mạnh-lệ-quân* mà thủ-tiết cùng ta, nay nàng đã phải-giá thì ta cứ việc mà báo thù chẳng còn phải ngần ngại chi nữa.

Hoàng phủ thiếu-hoa càng nghĩ lại càng nổi giận, bỗng ngẫn người ra mà đánh rơi quyển văn xuống đất, không ngờ *Lệ-minh-đường* đứng ở ngoài sân vẫn nhìn trộm vào. *Lệ minh-đường* nghĩ thầm : ta không nên để cho chàng nổi quá, mới rón-rén bước vào.

Hoàng-phủ thiếu-hoa vội-vàng đứng dậy, *Lệ-minh-đường* hỏi rằng :

— Quyển văn ấy có lẽ hỏi thông, cho nên niên-huynh mới ngẫm-nghĩ như thế ?

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói :

— Quyển văn này thông tâm, chỉ vì môn-sinh này học còn non-kém, cho nên phải ngẫm-nghĩ.

Lệ-minh-đường cười mà bảo rằng :

— Đã khen là thông, có sao lại ném quyển văn xuống đất ?

Bấy giờ *Hoàng-phủ thiếu-hoa* mới biết là mình đánh rơi, vội vàng nhặt lấy mà thưa rằng :

— Vì thấy quyển văn thông tâm, cho nên ngẫm nghĩ mà ngẫn người ra, thành ra đánh rơi xuống, vậy xin ân-sư làm ơn cho mượn đem về nhà xem.

Lệ-minh-đường nghĩ thầm : nếu để chàng cầm về thì thêm làm cho cha mẹ phiền não, có điều bất tiện. mới đáp lại rằng :

— Hôm nay đông nhân được nhàn hạ, cứ xem kỹ đi, hà tất phải cầm về,

Lệ-minh-đường già cách cầm xem lại, một lượt, bỗng thấy *Vinh-phát* chạy ra bẩm rằng :

— Pan-nhân con nói. Trong thiên-vương ngồi chơi đã lâu, xin mời xơi cơm.

Lệ-minh-đường nghĩ thầm : Nàng *Tố hoa* cũng là một người có tình, sợ chồng bị đói, mới báo rằng :

— Ừ ! nẫu vậy cũng hay ! mau mau dọn ra đây.

Hoàng-phủ thiếu-hoa trong lòng vẫn không được yên, mới bảo *Vinh-phát* rằng :

— Phiền nhà-ngươi bẩm giúp với ân-sương, nói tôi xin kiếu.

Lệ-minh-đường nói :

— Xơi cơm xoàng thôi mà, hà-tất phải chối từ.

Người nhà dọn rượu, hai người cùng ngồi vào chiếu. *Hoàng-phủ thiếu-hoa* chẳng còn thiết gì đến rượu, mới uống mấy chén để xin cáo từ. *Lệ-minh-đường* không nghe, cố bắt phải ngồi ăn cơm.

Cơm xong cùng ngồi uống trà, *Lệ-minh đường* bèn :

— Niên-huynh xem quyển văn này, lại xe ý còn giận, tất có duyên cớ gì đây ?

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói :

— Việc này nếu nói rõ ra thì thật bỗ thẹn cho tôi quá !

Nói xong liền cởi nhật quyển văn, trả vào mà bẩm với *Lệ-minh đường* rằng :

— Vợ ông cử-nhân này tức là thứ-nữ của *Lưu-tiệp*.

Hoàng-phủ thiếu-hoa lại đem việc đính-ước ở *Tiêu-xuân-đình* khi trước thuật lại cho *Lệ-minh đường* nghe và nói :

— Ai ngờ ngày nay nàng lại thất-tiết cải giá, nghĩ mà đáng giận !

Lệ-minh-đường giả cách xin lỗi mà rằng :

— Vì tôi đem quyển văn này ra để đến nỗi niên huynh nổi giận, thật cái lỗi cần tôi.

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói :

— Ân-sư dạy quá lời ! Vì nàng thất tiết, chứ có tội gì ân-sư.

(Còn nữa)

Le Gérant NGUYỄN-VĂN-LUẬN
Imprimerie du Trung-Bắc Tân-Văn